GAZETA KRAKOWSKA

Nro 63

We Srodę Dnia 8. Sierpnia 1810.

Z Warszawy d. 31. Lipca.

Dalszy ciąg posiedzenia Towarzystwa Królewsko Warszawskiego Przyiacioł Nauk d. 16 Lipca.

Wypędzenie bydła na pastewniki latem na szczo, tem bardziey zaraz po S. Woyciechu czyli ku końcu Kwietnia, gdzie owe biedne bydło, które przez zimę prawie tylko sieczką i słomą passone, często nie więcey nie ma na sobie iak skorę i kości, musi w poranne zimno, w słoty, i deszcze zbierać trawy młodociane, które nie maiąc żadney pożywney materyi, nie służą mu bynaymniey za pokarm, owszem przez nagłą odmianę z suchey paszy na trawę sprawuie tak szkodliwą rewolucyą w ekonomii całey, że stądto w naszym kraiu pochodzą owe tak częste choroby pomorowe różnego rodzaiu na wiosnę; dla tego radzi autor, aby zrana przed wypędzeniem dawano bydłu nieco suchey paszy na wiosnę, lato i iesień: wspomina o przesądzie gospodarskim, że trawa z rosą ma bydź żyźnieyszą, i owszem przekonywa, że rosa i szrony są bardzo szkodliwe bydłu.

Druga przyczyna częstych chorob, iest sposob poienia bydła. Skotarze nie daią sobie tey pracy, aby tak w lecie iako i w zimie poili bydło czystą wodą studzienną; przeciwnie, poią bydło w naypierwszey kałuzie, nie zważaiąc na to nawet, czyli woda cuchnie, lub nie, byleby tylko bydle piło; a te nieme stworzenia usychaiąc w lecie od upałów słonecznych, muszą bydź kontente, gdy i nadpsutą posilić się mogą wodą. W zimie toż samo się dzieie, gdziekolwie w czasie iesienney pory, w którym dołku woda się zatrzymała, tam przerębel wycina i poi bydło; często nawet się zdarza, że gdy w czasie tęgiey zimy owe wodą nieczystą naszłe sadzawki, owe doły od chłopow umyślnie wykopane wymarzną do gruntu, w tedy nie pozostaie nic innego, iak pędzić bydło dwa razy dniem w naytęższe mrozy lub zawieruchy o pół a czasem i milę całą. Bydło to nieszczęśliwe, w czasie mrozów tęgich w zawieruchach i w zawieiach, piie zbyt zimną wodę, i przeięte drżeniem wracać musi tak daleką drogę do obory. Wystawuiąc autor złe skutki, które z tego wypływaią, radzi, by po wszystkich Dominiiach, gdzie bieżącey nie masz wody, studni kopano podostatkiem.

Trzecią przyczynę chorob znayduie w

zamułonych łąkach i pastewnikach przez wylew wody; i sprawiedliwie mowi, że muł, ten, czyli ów z ziemnych i tłustych części złożony ił w wodzie rozrnoszony; na pastewnikach lub łąkach, bydłu niezmiernie szkodzi, ił wielu chorob staie się przyczyną; te same skutki sprawuie siano suche, z takowych łąk sprzątnione.

Czwartą przyczynę przypisuie odmianie częstych dzierżaw, gdy bydło przez czas długi zostaie na górzystych, suchych pastwiskach, a przechodzi na inne pastwiska z położenia, natury gruntów pierwszym przeciwne; z tey traw odmiany bydło chorować w krótce zwykło; dostaie z tego nayczęściey biegunek wodnistych, a późniey i krwawych, zwłaszcza gdzie się zaraz początkowo pierwszey rostropnie zaradzić nieumie. Jak w takowym przypadku bydle przyzwyczaiać do nowey paszy, autor niżey opisuie.

Piątą przyczynę znayduie w paszy nadpsutey, zatęchłey lub wilgotney i powiada, że nic się bardziey nie przykłada do korrupcyi soków w ciele bydlęcym iak pasza nadpsuta; takową paszę nadpsutą łatwo poznać można nietylko z zapachu zatęchłego, lecz i ztąd, kiedy się przy młoceniu dym czyli kurz nad słomą unosi; słoma takowa utraciła iuż swoie pożywne części, i słodkość, i staie się gorzką; takowa pasza nadpsuta nie iest iuż pokarmem posilaiącym, lecz tylko iadem truiącym zwolna, a przeto sprawia klęski nayokropnieysze.

Szostą przyczynę do pomoru kładzie w wspólnym pastwisku z graniczącemi wsiami; bo podług wszystkich nayslawnieyszych lekarzów zdań i zasad, niemasz ieszcze żadney prezerwatywy od zarazy bydła; nic owe zachwalone lekarstwa niepomogą, które konstytucyą ciała bydlęcego nieiako umocnić i od zarazy zachować maią; iedyny ten iest tylko sposób, aby tak strzedz zdrowe bydło, iżby się nie zaraziło od bydła schorzałego; lecz przy naszym dotychczasowym urządzeniu gospodarstwa, ieden o swoie bydło niebaczny gospodarz lub włościanin całą wieś, całą okolicę zarazić może, nim się sam przekona, że iego bydło ma iuż w sobie iad zarażaiący; bo mało bardzo mamy pastuchów, którzy uważaią, a co smutnieysza, którzy znaią oznaki poprzeduie chorób; i tym to sposobem zaraza przenosi się do wsi pogranicznych; bo niewiele iest takich wsi, któreby z graniczącemi nie miały wspólnego pastwiska; w podobnym razie łatwo i naylepszy gospodarz przy naystarannieyszym dozorze podpaść może tey okropney klęsce. Słusznie więc wspólne pastwiska nazwać można przyczyną pomnażaiącą znacznie pomor bydła.

Co także znacznie się przyczynia do chorob i zarazy, iest to, że gdy bydło wypędzone zostaie bez różnicy pogody, nie uważaiąc bynaymniey na zbyt wielkie upały, lub gdy na wiosnę i w czasie iesieni słoty i często kilkodniowe panuią zimne deszcze, wtedy bydło przemoknione i przesiębione poszukiwać musi cały dzień pod gołem niebem biednego swoiego pożywienia, a wróciwszy do obory nie znayduie nawet tego schronienia i wygody, których po takich niewczasach potrzebuie; bo każdy przyznać musi, iż wiele bardzo po naszych wsiach iest obor włościańskich, a często nawet i dworskich, które w naybiednieyszym są stanie. W lecie przed muchami i robactwem owe biedne bydlęta opędzić się nie mogą, a w zimie przez cały dzień i noc będąc uwiązane, nieznośnie zimno wytrzymywać, lub też z pod śniegu nawianego, nieiako wykopywać się muszą, przydawszy do tey niewygody nieochędostwo, ia-

kie w tych biednych panu'e .borach, gdz e bydło w swey własney mierzwie leżec musi, w cale nad tym dziwić się nie możemy, że pomor na bydło tak iest częsty, prawie nieustaiący, a co lat kilka lub kilkanście ledwo nie wszystkie prowincye przechodzący; ile że niektóre Domi..iia, przez niedbalstwo nie donoszą wcześnie zwierzchności o wszczętey zarazie, z czego często nayokropnieysze wypadki wynikaią, a którym możnaby było łatwo zaradzić w samych zaraz początkach.

(*Reszta potem.*)

Z Paryża d. 20. *Lipca.*

Podług doniesień z Genewy, Senator, Xiążę Otrantu (Fouché) przeiechał d. 6 b. m. z iednym swoim synem i sekretarzem przez Simplon, udaiąc się do Florencyi.

Mowią, iż podbrzeżna żegluga pozwolona iest na przyszłość okrętom dawnym Francuzkim i wcielonych do Francyi kraiow.

Xiążę Jmć Felix oglądał stoiące na wyspie Elbie woyska.

Jutro wyieżdża stąd do Neapolu Nayiaśnieysza Królowa Neapolitańska.

Cło od wprowadzanego hałunu, blachy i innych towarow zmnieyszone iest wyrokiem Cesarskim. Wprowadzanie zagranicznego mydła iest zupełnie zakazane.

W Hollenderskich portach znaydnie się teraz 16 liniiowych okrętow.

Dzisieyszy Monitor zawiera wyrok Cesarski względem założenia 6 wielkich szkół klasztornych, w których przyymowane bydź maią corki poległych na placu boiu officerow i kawalerow legii honorowey i do 21 roku utrzymywane. Jedna z takowych szkół, które w Paryżu założ..ne będą, nosić będzie nazwisko szkóły *Matki Boskiey.*

W. Xiążę Bergski przybył tu w towarzystwie W. Koniuszego, Jenerała Lauriston, i swey o..bmistrzyni, Pani Bouberś.

Wnosząc z przygotowań, iakie w pałacu czynią (wyraża dziennik Paryzki) zdaie się, że Nayiaśnieyszy Cesarz po swoich imieninach, d. 15 Sierpnia, uda się do Amsterdamu.

Od 3 dni miało 500 tuteyszych woyskowych bezpłatne wniyście do teatru S. Marcina, dla przypatrzenia się reprezentacyi ubostwienia Xcia Montebello i przeprawy przez górę S. Bernarda.

Przedonegday odprawił J. C. K. Mość radę handlową i rękodzielną. Mowią, że J. C. K. Mość mianował dwoch znakomitszych Hollenderskich swoich poddanych członkami rady handlowey.

D. 23 odprawi się uroczysty obrządek pogrzebowy Kardynała Kaprary.

Mowią, że Cesarz rozda d. 15 Sierpnia półroczne nagrody, o czem zda mu wyznaczona do tego kommissya poprzedniczo raport.

Zamordowany w Sztokolmie Hrabia Fersen, wierzył, podług naszych pism, w więszczbiarstwo. Przepowiedziano mu, iż zginie w zaburzeniu ludu. Sam to nie raz opowiadał.

Wyrok Cesarski pod d. 30 Czerwca wydany stanowi: na granieczney linii między departamentem wyższey Alygi i graniczącemi obcemi kraiami maią bydź niezwłocznie celne komory założone, których mieysce minister skarbowy oznaczy.

Słychać, iż Hollenderski order iedności będzie utrzymany i składać ma część orderow państwa.

Stosownie do Cesarskiego wyroku pod d. 5 Lipca okręty Amerykańskie mogą przywozić do Francyi bawełnę, tran, farbowne drzewo, ryby solone, stokfisz, skory i futra;

wywozić z Francyi: wino, wodkę, iedwabne materye, płótno, sukno, galanterye, sprzęty i inne rękodzieła Francuzkie. Okręty takowe mogą tylko z Charlestowne i Nowegoiorku wypływać; powinny przywieźć z sobą gazetę dnia tego, którego wypłynęły i zaświadczenie konsula Francuzkiego. Kupcy do których wspomnione okręty są adressowane, powinni okazać, iż są spolnikami fabryk w Paryżu, Rouen i w innych mieystach.

Z Boulogne d. 12. Lipca.

Małżonka zbiegłego do Anglii Jenerała Sarrazin pisała do Jenerała Vandamme list następuiący:

Z Bazylei d. 28. Czerwca 1810.

" Mci Jenerale! Daruy JW. Panie, iż poważam się wystawić Ci nieszczęśliwe moie położenie i prosić Cię o opiekę. Od dwoch lat mieszkam z pięcioletnim moim synem w Szwaycaryi, oyczyznie moiey. Nie szczęśliwa dosyć, iż dla złego postępowania męża moiego, Jenerała Sarrazin, na które, iak okazać mogę nigdy nie zasłużyłam, przymuszoną byłam żyć od niego oddaloną, stałam się ieszcze nieszczęśliwszą, gdy wyczytałam w Monitorze d. 15 przeszłego miesiąca zbrodnią, którey stał się winnem. Od bawienia moiego w Szwaycaryi pisywał czasami do swoiego syna; lecz od 4 miesięcy nic nie pisał. Chowane przezemnie listy iego zaświadczyć mogą o iego przychylności i zupełnem przywiązaniu do Nayiaśnieyszego Cesarza i oraz potwierdzić moy od siedmiu lat domysł o pomieszaniu iego zmysłow, i przekonana iestem, że iego ostatni nieszczęśliwy krok nie inney należy przypisać przyczynie. Nie wiem czyli mąż moy zostawił iaki wy mająt ek w Francyi; ieżeli nie, lub ieżeli to co zostawił, będzie nam odebrane, tedy moy syn i ia zostaniemy na zawsze bez sposobu do życia. Ufam w dobroci JW. Pana i poważam się prosić Go, aby przynaymniey pozostałe iego rzeczy w Boulogne dostać się mogły nieszczęśliwemu iego synowi, który lubo niewinny będzie za błąd swego oyca całe życie nieszczęśliwy.

(Pod.) *Z męża Sarrazin, z domu Schwartz.*

Z Sewilli d. 8. Czerwca.

Wyszedł tu dzienny roskaz względem odpłynienia i spalenia się pontonu Argonaut. Na stoiącym tym przed Kadyxem statku, który d. 26 Maia stamtąd odpłynął, znaydowało się 650 chorych lub ranionych w niewoli będących Francuzow. Hiszpanie i Anglicy ścigali go w ciu małemi zbroynemi statkami. Kartacze i bomby padały nań, iak grad. Morze było nader burzliwe. Barka Francuzka dostała się iednak do pontonu i dodała mu cokolwiek broni. Chorzy jeńcy bronili się wszystkiemi siłami. D. 27 Maia wyratowano około 150 ludzi. Nazaiutrz posłali Anglicy palny statek, który ponton zapalił. Okropny widok, przy nadzwyczaynem natężeniu pontonierow Francuzkich wyratowano ieszcze 100 nieszczęśliwych; ale 100 chorych, ranionych kobiet i dzieci utracili w okropnych mękach życie. Z 650 jeńcow wyratowano 450, a 200 zginęło w płomieniach lub od kartaczow. Hiszpanie i Anglicy okazali na okropny ten widok dzika swoią radość, pod bnie, iak Karaibowie, kiedy czynią przygotowania do okropnych swych ofiar.

Z Neapolu d. 6. Lipca.

W krotce oczekiwać należy doniesienia o ważnych zdarzeniach. Król zgromadził 25,000 wybornego woyska, przeszło 800 przewozowych statkow i 80 armatnych szalup. Brzegi Scilla, Torredi Cavallo i Punta Dal Pazzo osadzone są batteryami. W porcie Scilla stoi około 400 statkow do wylądo-

wała do Sycylii przeznaczonych.

Z Rzymu d. 4. Lipca.

Nikt nie pamięta, ażeby która wiosna we Włoszech tak była obfita w robactwa, iak tego roczna. Ze wiatr południowy do okolic Rzymu przypędził z Afryki miliony szarańczy, wiadomo powszechnie. Niektórzy ludzie byli tego mniemania, iż można ią zażegnaniem odpędzić; lecz policya i właściciele ziemi użyli dogodnieyszych środkow. Wpędzano kroćie szarańczy kijamii i bębnami do Tybru, i gdy przez noc przeziembła, zbierano ią rano w kosze i palono w dołach. Tym sposobem nie dano iey czasu wielkich szkód zrządzić. Lecz iedwabnikow dużo wymarzło pod czas nocnych mrozow na początku Czerwca, a zielone gąsienice obiadły morwowe liście.

Z Wenecyi d. 10. Lipca.

Podług doniesień z Lewantu w wszystkich prowincyach Tureckiego państwa wybierano nadzwyczayny rekrut, i baszom nakazano pod utratą głowy stawiać się z podwoyną, iak zwyczay, liczbą woyska do obozu W. Wezyra. W. Sułtan rozkazał wziąść znaczną summę pieniędzy z skarbu seraiowego na zastąpienie nadzwyczaynych kosztow woyny.

Konstantynopol, zabudowany po większey części drewnianemi domami, utracił w przeciągu 10 lat przez pożary 13,000 domow. Od ostatniego ognia, który pochłonął 400 domow, zaczęto nakoniec się murować.

Z Tryestu d. 10. Lipca.

Deputowani od Jllirryyskich prowincyy zostali od Nayiaśnieyszego Cesarza i Króla łaskawie przyięci. Monarcha powiedział im, iż Jllirryyskie prowincye wielkie przeznaczenie oczekuie.

Xżę Raguzy, Marszałek Marmont poiechał do Idryi, dla obeyrzenia sławnych tamteyszych kopalni żywego srebra, które 2 miliony zł. ryń. rocznego czyni dochodu. Tenże wydał rozkaz, aby 6 granicznych pułkow, które na mocy traktatu Wiedeńskiego stały się Francuzkiemi, posłały pewną liczbę młodych i ciekawych officerow do stoiących w Jlliryi Francuzkich pułkow, dla nauczenia się od nich Francuzkiey musztry i służby.

Z Bajony d. 30. Czerwca.

Woyskowe działania przeciw Portugallii, podług wszelkiego podobieństwa, w krotce się rozpoczną. Obserwacyyne korpusy, które zasłaniaią oblężenie Kadyxu, odparły korpusy rokoszanow w góry. Zabierano się do oblężenia ważney twierdzy Badajoz.

Z Kassel d. 22. Lipca.

Nayiaśnieyszy Król prezydował przez kilka dni na długo ciągnących się posiedzeniach rady stanu, na których, iak mowią, urządzoną ostatecznie została nowa nayWyższa obrachunkowa izba. Członki tey izby mieć będą rowny stopień z sądem appellacyynym, pobierać 8000 fr. roczney płacy i używać tytułu radcow rachunkowych. Na tychże posiedzeniach urządzone także zostały przyłączone do królestwa Hanowerskie prowincye. Stosownie do wydanego wyroku pod d. 19 b. m. ustaie z 1 Września r. b. tymczasowa rządowa kommissya w Hanowerze i nowe władze zaprowadzone zostaną. Inny wyrok pod tymże dniem dzieli kray Hanowerski na 3 departamenta, to iest: Departament północny; departament niższey Elby; departament Allery.

J. K. Mość ziechał kilka razy do miasta z Napoleonhöhe, dla obeyrzenia nowych budowli około Królewskiego tuteyszego zamku i innych zakładow. J. K. Mość przepędził także dzień ieden o dwie mile stąd w znayduiących się kąpielach Hofgeismar. W tym ieszcze ty-

g dniu ma J. K. Mość wyiechać do Hanoweru. Część dworu i ministrowie towarzyszą Królowi. Mianowanie prefektow, podprefektow i innych urzędnikow w departamentach Hanowerskich wstrzymane ieszcze iest; ponieważ J. K. Mość chce pierwey zwiedzić Hanower i poznać nowych swoich poddanych, niżeli do mianowania przystąpi.

Siodmy liniiowy pułk, którego urządzenie tu ukończone zostało i 2500 ludzi liczy, idzie do Hanoweru, a na to mieysce przybędą tu strzelcy karabinierowie, pod dowodztwem Xcia Hessen Philippsthal, i odwody czyli nowe bataliony znayduiących w Hiszpanii Westfalskich pułkow.

W. Marszałek pałacu, Pułkownik Hrabia Wellingerode, mianowany został Jenerałem brygady. Pułkownik Zink, który dowodzi w Katalonii, odwołany iest z Hiszpanii i pułkownikiem grenadyerow gwardyi mianowany. Sprawuiący dotąd ten stopień Pułkownik Langenschwarz, postąpił na W. adjutanta pałacowego.

Z Augszburga d. 19. Lipca.

Przed kilku dniami przybyło tu znowu 5 millionow kontrybucyynych pieniędzy w złocie i nowo bitych 20 graycarowkach z Wiednia, dla zapłacenia wexlow, które z Paryża na tuteyszych bankierow wystawiono.

Z Peterzburga d. 10. Lipca.

Wyszedł tu Imperatorski ukaz względem zaprowadzenia iednostayney stopy monety: Krążąca na przyszłość w państwie Rossyyskim moneta będzie troiaka: 1) bankowa czyli handlowa srebrna całe i pół ruble; 2) zdawkowa moneta srebrna: 20, 10 i 5 kopiykow; 3) miedziana zdawkowa moneta: 2, 1 i pół kopiyki.

Ministerium handlowe iest całkiem zniesione, i należące do niego przedmioty dołączone są do ministeriow morskiego, skarbowego i wewnętrznego.

Radca stanu Mohrenheim mianowany iest sekretarzem poselstwa w Madrycie z płacą 1500 rubli.

Odebrano tu następuiącą wiadomość o nowych korzyściach woyska Moltańskiego. —Po wzięciu Silistryi Jenerał naczelny obrocił korpus Jenerała majora Sasa ku Ruszczukowi dla opasania tey twierdzy, a Jenerała majora Sabaniewa z mocnym oddziałem posłał do Rozgradu. Po uporczywey bitwie d. 1 Czerwca (12) na gorach przed Rozgradem pierzchnęły woyska Tureckie. Dowodzący basza dwubuńczuczny, Machmud, i Multański Xżę Kalimachi poszli w niewolą. Zdobyliśmy 3 chorągwie i oboz dosyć bogaty. Reszta Muzułmanow ratowała się ucieczką do miasta, gdzie się też zamknęła. Zaczęto atychmiast strzelać do miasta, a żołnierz piął się z pospiechem na wały. Niebawnie pierwsi urzędnicy wyszli z miasta oświadczaiąc się poddać. Jenerał Sabaniew przepisał warunki kapitulacyi. Wyszedł więc trzybuńczuczny basza, Terur Machmet, z wszystkiemi urzędnikami i woyskiem do 3000 wynoszącem, złożył oręż przed zwycięzcą i wszyscy Otomanie poszli w niewolą. Tu zdobyliśmy 12 chorągwi, 2 buńczuki, 6 dział, wielką ilość prochu i potrzeb artylerycznych. Naczelny jenerał składaiąc u nóg J. Imp. Mci wzięte trofea wychwala szczególniey Jenerała Sabaniewa i należną sprawiedliwość oddaie wszystkim, którzy wspierali go swoim męztwem i gorliwością.

Z Londynu d. 13 Lipca.

(Przez Francyą.)

Admirał Keats, mianowany iest dowodzcą eskadry w Kadyx i w krótce tam się uda.

List z Rio-Janeiro donosi, iż tam z wiel-

ką radością obchodzono zaślubiny Infanta Hiszpańskiego, Don Pedro, mającego lat 20, który z Xcia Regenta odprowadził do Brazylii, z nayftarszą corką Xcia Regenta maiącą lat 17.

Poseł Perski miał ostatniey środy audyencyą pożegnania. Margrabia Wellesley przedstawił go J. K. Mci, Monarcha udarował go puginałem z rękoieścią dyamentową, potem pożegnał Poseł Króla; Królowey Jmci przedstawił go szambelan, która udarowała go wielu kosztownemi rzeczami, na ziemi Angielskiey wyrobionemi.

P. Foster, dotychczasowy sprawuiący interessa w Sztokolmie, miał pierwszy raz audyencyą u Króla po powrocie do Londynu.

Rzemieślnicy Dublińscy pozbawieni pożywienia, które mieli szczególniey od bawiącey się dawniey w Dublinie szlahty i właścicieli ziemiańskich, którzy zamienili teraz Dublin na Angielskie miasto, obchodzili d. 5 Lipca w osobliwszym sposobie nieszczęśliwy swoy stan. Zawiesili na tyce baranią skórę, okryli ią czarną krepą, i tak po mieście nosili, a za nią szli wszyscy pozbawieni sposobu do życia rzemieślnicy. Magistrat Dubliński doradził im, aby podali prożbę rządowi Jrlandzkiemu, co też uczynili, i gabinet Jrlandzki naradzał się iuż po dwa razy, iakby dopomodz rękodzielnikom Dublińskim w liczbie około 10,000.

Przez korsarski okręt Fingal pod Kapitanem Dunwing, odebraliśmy z Buenos-Ayres doniesienie, iż podług listu z Lima do portów Peruskich nie wpuszczaią żadnych Angielskich okrętów. Przeznaczony do Chilli kupiecki okręt z Liwerpoolu, który stał z ładunkiem swoim przed Buenos - Ayres, nie popłynął tam z tey przyczyny.

W Kurassao odebrano d. 24 Maia przez szalupę z Karakkas wiadomość, iż wysłani do stanów prowincyonalnych deputowani powrócili z odpowiedzią, że lud obstaie, aby naywyższa regencya uznana była, iże chce bydź wiernym macierzyńskiemu kralowi, a zatem upadły proiekta niepodległości.

Listy na końcu Maia od naszey eskadry pod Tulonem donoszą, iż fregata Unity uważała tamteyszą nieprzyiacielską eskadrę i narachowała 17 liniiowych okrętów, które zdawały się bydź wszystkie do wyyścia pod żagle gotowe. Admirał Cotton posłał zatem do Minorki i innych mieysc rozkazy, aby cała flota zgromadziła się do niego; i przed odeyściem listu wszystkie nasze okręty znaydowały się w gotowości do bitwy. Trzy nasze fregaty ścigane były od 2 nieprzyiacielskich okrętów i iedney fregaty, ale wiatr był właśnie mocny i nieprzyiacielskie okręty w krótce do portu wróciły.

Admirał Strachan przybędzie z swą flotą do Halifax, zabierze stamtąd 7 i 8my pułk, a z przylądka dobrey nadziei 3 inne pułki. Cała ta siła przeznaczona iest do wyprawy w wodach Indyyskich.

Listy z Kadyxu mowią, iż tSkarbowy minister iunty wydał okolnik do wicekrólow osad, donosząc im, iż wolny iest handel z Angliią.

Kosztowny pierścien brylantowy którego średni kamień warta 3000 gwineów, i inny pomnieyszy przeznaczone są w podarunku dla Króla Perskiego

Portowe nasze rapporta donoszą codziennie o przybywaniu Amerykańskich okrętów z mąką, bawełną i tytuniem, które wywożą zato Angielskie towary. Admirał Cochrane oddalił z swoich okrętów wszystkich Amerykanow.

Rząd nasz zachowuie głębokie milczenie względem rewolucyi w Karakkas, co iest do-

wodem, że nie chce iey dopomagać, póki los Hiszpanii nie będzie rozstrzygniony.

Pomimo przykrych czasow murnią w Nowymjorku 600 nowych domow. Z tegoż miasta donoszą pod d. 13 Lipca, co następuie: "Niektóre pisma głoszą, iż kongress będzie nadzwyczaynie zwołany. Gazeta Baltimorska wyraża: Odebraliśmy wiadomość, że fregata Adams przywiozła z Europy listy, które wymagaią zwołania zaraz kongressu. Federalna gazeta mowi: Jeden z naszych przyiacioł z Waszingtonu donosi, że kongress w Lipcu ieszcze zwołany zostanie, że poseł nasz, P. Pinkney, odwołany zostanie z Anglii, i że nie ma nadziei, żeby nie przyszło do nieprzyiacielskich krokow z wielkim mocarstwem. ,,

Siła Angielskiego woyska w Sycylii pod Jenerałem Stuart wynosi około 17,000 ludzi, z ktorych mała część służy na Adryatyckim morzu. Sycyliyskiego woyska rachuią do 20,000 ludzi.

Po wyieździe naszego posła, P. Adaire, pozostanie P. Canning sprawuiącym interessa w Konstantynopolu.

Okręt Boyd z Botanybay, który ratuiąc się zawinął do Neaseeland, został od kraiowcow opanowany i spalony. Trzydzieści naszych ludzi, znayduiących się na tym okręcie, zostali zamordowanemi, potem od dzikich ludzi ziedzonemi. Gazeta w nowey Südwallis donosi o odkryciu nowego gatunku ludożercow na wyspie Fdiee, w których ręce dostało się kilku naszych maytkow, ale ich nie ziedli, poniewaz z powodu woyny z sąsiedzką wyspą dostatecznie byli w ludzkie mięso opatrzeni.

List z Kadyxu pod d. 23 Czerwca wyraża: "Do ostatniego mojego listu bardzo mało mam co dodać. Dowiaduiemy się, iż wysłana ztąd do Algesiras wyprawa, przybyła do Alcezara, tam z mocniwszy się innemi woyskami, poszła do Ronda, gdy tym czasem inny oddział Angielski pod rozkazami jenerała Bowes ściągał nieprzyiaciela uwagę nad wschodniemi brzegami. Ciekawi iesteśmy skutku tey wyprawy, która bezwątpienia ma związek z teraźnieyszemi działaniami. Xiążę Orleans przybył tu we środę na Hiszpańskiey fregacie Venganza i dotąd bawi. Lecz zdaie się, że wkrotce do Sycylii powroci. Korpus, z którym Jenerał Lacy do Algesiras wyiadł, składa się z 5000 ludzi. Inna wyprawa przedsięwzięta bydź miała do Portu S. Maryi. Stan załogi w Kadyx był do 31 Maia następuiący: 6500 Anglikow, 1500 Portugalczykow, 11000 Hiszpanow, potem przybyło ieszcze 4000 Hiszpanow i Angielskich woysk więcey wylądowało, tak iż załogę rachować teraz można 24,000 ludzi. ,,

Gazety nasze opisuią obszernie zaszłe w Hollandyi odmiany.

Podług doniesień z Hawanny, chciał tameteyszy Rządca, Margrabia Somarueias, ogłosić tamteysze wyspy niepodległemi; lecz rada sprzeciwiła się i postanowiła pozostać wierną macierzyńskiemu kraiowi, aż do zupełnego rozstrzygnienia iego losu.

W Kadyxie znayduie się 14 liniiowych okrętow Hiszpańskich.

P. Morier poiechał iako sekretarz naszego poselstwa do Ameryki.

Do Kornny zawinęła fregata Ifigenia z 20,000 karabinow z Portsmutu.

Królewna Amalia przyszła zupełnie do zdrowia. Jenerał Spencer iest teraz drugim w dowodztwie pod Lordem Wellington w Portugalii. Wielkie uliwy przeszkadzały dotąd działaniom woyskowem na granicach Portugalii.

DODATEK

DO № 63.

GAZETY KRAKOWSKIEY

W Srodę Dnia 8. Sierpnia 1810.

Z Warszawy d. 4 Sierpnia.

Wczoray w dzień imienin N. Pana i N. Królewney Jmci wszystkie Władze publiczne wyższe i niższe były na wielkiey Mszy i *Te Deum* w Katedralnym kościele, przy assystencyi woyska, które z rana zaraz na paradę wystąpiło. Podczas *Te Deum* strzelano z dział. JW. Stanisław Hrabia Potocki Senator Woiewoda, Prezes Rady Stanu &c. dał obiad z powodu tey uroczystości na kilka dziesiąt osób, a wieczorem miasto było oświecone.

W dniu 1. b. m. o godzinie 3ciey po południu, publiczność tuteysza miała przyiemny widok z przybycia oddziału Ułanów pułku 15go, któremu dowodzi z świetnych i patryotycznych czynów znany Pułkownik W. Augustyn Trzeciecki. — Zachwycaiąca postawa i zręczność w czynionych obrotach żołnierzy, wytworność w dobraniu koni, i zupełność umundurowania przeięły sprawiedliwie każdego z przypatruiących się nayżywszą radością i oddaniem pochwał dowodzącym i dowodzonym. Wspomnienie to tem iest słusznieysze, że Pułkownik z całym gronem officerów ma tą zaletę z swoiey gorliwości, a podkommendni, ile z zacney młodzieży składaiący się, z swoiego dla oyczyzny poświęcenia się.

Z Madrytu d. 28. Lipca.

Mieyscowe gwardye czynią w wielu okolicach przedziwne usługi. Alkad Arfony, w prowincyi Anduxar, uderzył w 25 ludzi gwardyi mieyskiey na kupę kontrabandystow, z których 4 zabito, reszta porzuciła broń i prowadzony tytuń, i uciekła. Ochotniey z Lucena i Benamexi uczynili toż samo przeciw inney kupie, która z Gibraltaru towary wprowadzić chciała. Kontrabandyści uciekli natychmiast i ochotnicy zdobyli 18 koni i 15 mułow Angielskiemi towarami i tytuniem obładowanemi. W Grazalema dopieli Angliey swoiego celu, zniszczyli do szczętu piękne fabryki sukienne, ażeby przez czas nieiaki sprzedawać leszcze mógli z Gibraltaru swoie sukna; mieszkańcy tamteysi poznali się na mniemanych swoich przyiaciołach i łączą się z gwardyą mieyscową. W królestwie Leony oddział Polakow i Mamelukow, który stoi w Sasamon, natrafił w pobliskości Herrera del Rio Pisuerga, na kupę 180 łotrow; zabił z nich 40, a 78 w niewolą zabrał.

Około środka Maia płynący Hiszpański statek z przyiądka Jacundo Caralan z południo-

wo Amerykańskiemi płodami do Bilbao, zabrany przez Anglikow zeszał przed St. Ander. Natychmiast wypłynęły stamtąd dwie barki, które Anglikom go odbiły, ponieważ zapędzili się z inną zdobyczą. Przyprowadziły statek do St. Ander z pięcią będącemi na nim maytkami i żołnierzami.

Z Scilla d. 6. Lipca.

Wczoray przybył do tuteyszego portu 27my konwoy. Pomiędzy woyskiem panuie wielkie poruszenie. Woysko podzielone iest na 3 korpusy. Jenerał Partonnaux dowodzi prawem, a Jenerał Lamark lewem skrzydłem; środek, składaiący się z gwardyi i dywizyi Neapolitańskiey stoi pod Jenerałami Deri i Cavarignac w Scilla. Jenerał Campredon dowodzi indzynierami, a Jenerał brygady Tugny artyleryą. Kapitan, Radca stanu Simon, iest naczelnikiem siły morskiey.

Z Amsterdamu d. 24. Lipca.

Pietnaście osób, które stosownie do Cesarskiego wyroku powołane są do Paryża, dla przyłożenia się do ostatecznego urządzenia wewnętrznych spraw naszych, poiechały wczoray na mieysce swoiego przeznaczenia. Kilkunastu naydoświadczeńszych naszych kupcow i biegłych ludzi w sprawach skarbowych udadzą się także do Paryża.

W. Xżę Bergski znayduie się od 19 w Paryżu.

Wczoray poszły papiery Hollenderskie w gorę, ponieważ minister skarbowy oznaymił, iż na wszystkich papierach i obligacyach będzie zanotowane, iż 3cia część zaległey prowizyi będzie zapłacona, co zacznie się od 23 b. m. Mniemaią, iż drugie dwie części nie będą, iak mniemano, umorzone.

W portach naszych zaczynaią z pospiechem uzbraiać okręty. Minister morski wezwał wszystkich cieślow i morskich robotnikow do stawienia się do warsztatow.

Minister skarbowy zbiiaiąc rozsiane pogłoski, zapewnia, iż wszystkie wystawione przez Hollenderski rząd wexle będą w dniu swego przeznaczenia rzetelnie zapłacone, i że na przyszłość żadne wexle nie będą wystawiane tylko za wyraźnem pozwoleniem i rękoymią Nayiaśnieyszego Cesarza.

Nayiaśnieyszy Cesarz oczekiwany tu iest około 26 Sierpnia.

Z Töplitz d. 20. Lipca.

Wczoray odwiedził Nayiaśnieyszy Król Hollenderski Nayiaśnieyszą Cesarzową Austryacką. Widzenie się nastąpiło w wielkiey sali. Słychać, iż ten Monarcha zamyśla przepędzić zimę w Dreznie, gdzie szukaią dla niego przyzwoitego mieszkania.

Z Frankfortu d. 19. Lipca.

Wczoray w wieczor przybył tu Xżę Anhalt-Köthen, iadąc do wod Schwalbachskich.

Wielu znayduiących się urzędnikow i officerow przy będącey tu głowney kwaterze woyska Francuzkiego w Niemczech częścią oddalonemi zostali, częścią inne przeznaczenie otrzymali. Dziś rano konna artylerya i wiele bagażow poszło ztąd do Moguncyi; iutro wychodzi kassa, a do 1 przyszłego miesiąca wszystkie osoby głowney kwatery przeprawią się za Ren.

Królewicz Pruski Wilhelm przeiechał przez nasze miasto.

Xżna Sasko-Meinungen odbywa z swem synem i dwiema corkami podroż przez Szwaycaryą pod imieniem Hrabiny Landsberg.

Officerowie W. Xięstwa Badeńskiego, ktorzy oddalili się za pozwoleniem od pułkow odebrali rozkaz powrocenia do nich, ponieważ maią poyść do Hiszpanii.

Od kilku lat wychodzi w Malcie gazeta

w Włoskim języku, którą Anglicy rozwożą starannie po Turczech i w północney Afryce.

Z Konstantynopola d. 8 Czerwca.

Angielski poseł, P. Adair, miał w poniedziałek pożegnalną audyencyą u Kaimakana Porty, któremu przedstawił P. Canning jako sprawuiącego interessa. Oprocz futer, które zazwyczay odieżdzaiący posłowie dostaią, otrzymał P. Adair, bogatą tabakierę.

Gdy Rossyyskie okręty pokazały się w wodach między Warną i uyściem Dunaiu, mniemaią zatem, że Kapudan basza wypłynie przeciw nim z swoią eskadrą na czarne morze. — Onegday przybyło tu 86 statkow z bożem i mąką dla napełnienia magazynow rządowych. Tego roku zn czą się wielkie urodzaie.

Z Hermannstadtu d. 9 Lipca.

(Z Gazety Prezburskiey.)

Mamy Listy z Bukarestu pod d. 22 Czerwca, które donoszą, iż Turcy mieli zdobydź nazad Ruszczuk i znayduiącą się tam 5 tysięczną załogę powiększey części wyciąć; inny korpus Rossyyski miał bydź od przeniaiącey Tureckiey siły opasany. Poźnieysze atoli listy donoszą o nowych korzyściach Rossyanow. Rozchodziła się także pogłoska, że W. Wezyr odparty został aż do Adryanopola, ale mamy wiadomość, iż znayduie się ieszcze w Szumla, woysko iego iest w dobrym stanie i odbiera ciągle posiłki.

Dnia 6 i 7 Sierpnia 1810.

Cena zboż rożnego gatunku na Targu w Kleparzu sprzedawanych.

W bankocetl:	Przednie. Złp.	gr.	Srednie. Złp.	gr.	Poślednie Złp.	gr.
Korzec Pszenicy	80	—	72	—	70	—
— Zyta	62	—	60	—	58	—
— Jęczmienia	54	—	52	—	48	—
— Grochu	64	—	58	—	56	—
— Owsa	48	—	46	—	44	—
— Jagieł	128	—	116	—	108	—
— Rzepaku	—	—	—	—	—	—

DONIESIENIA.

Zastępca Prefekta Departamentu Krakowskiego podaie do wiadomości Obywatelom, i mieszkańcom Departamentu Krakowskiego, iż w dniu 15. ym Sierpnia, r. b. bywsze Kommissoryaty Obwodowe rozwiązane zostały, i dniem tymże Podprefektury urzędowanie swe rozpoczęły, to iest:

Krakowska.
Szkalmierska.
Miechowska.
Jędrzejowska.
S. pnicka.
Szydłowska.
Krzeszowicka.
Olkuska.
Bebdowska.

Departament więc Krakowski, do którego Podprefekury Pilecka i Lelowska są dołączone, z iedynastu się składa Podprefektur. W Krakowie d. 1 Sierpnia 1810.

Stanisław Wodzicki Z. P.

Michał Wrześnki J.S.

W Karniowicach mila od Krakowa na trakcie Krzeszowskim iest do sprzedania 150 owiec 9, baranow gatunku Angielskiey i Hiszpańskiey wełny. Zyczący sobie takowe nabydź, na ulicy Franciszkańskiey pod Nr. 220. informacyą dokładną odbierze.

W Imieniu Nayiaśnieyszego Fryderyka Augusta Króla Saskiego, Xcia Warszawskiego. Królewsko Xiążęcy Sąd S[illegible]cheski Krakowski na mocy Reskryptu JW. Ministra Sprawiedliwości w Warszawie dnia 23 Lipca r. b. wydanego wszystkim komu o tem wiedzieć należy czyni wiadomo, iż gdy organizacya Magistratur sądowniczych kraiu nowo do Xięstwa Warszawskiego wcielonego, w składzie konstytucyynym, z dniem 15 Sierpnia r. b. zaprowadzoną zostanie, a obręb iurysdykcyi dzisieyszego Sądu swego na dwa departamenta Krakowski i Radomski będąc podzielonym, do właściwych Trybunałow Departamentow należeć będzie, zatem Obywatele Departamentu Radomskiego których sprawy cywilne w Są-

dz'e Szlacheckim Krakowskim ieszcze nieukończone znaydują się, a które w Trybunale I. Instancyi Departamentu Radomskiego popierane będą, maią takowe sprawy Sądowi Szlacheckiemu Krakowskiemu w czasie iako nayprędszym wskazać, w celu odłączenia akt takowych spraw z Registratury Sądu Szlacheckiego Krakowskiego, i przesłania onychże Trybunałowi I. Instancyi Departamentu Radomskiego, niemniey Obywatele Departament w Krakowskiego Radomskiego wzywaią się do wyszczególnienia niniejszemu Sądowi opiek, kuratel i spadków, które na dal do którego Departamentu i Powiatu należeć będą.

W Kr k w e d. 28 Lipca 1810.

Jozef Nikorowicz.

W. Lichocki.

Mąkoiski.

Z Rady Sądow Szlacheckich Krakowskich.

Olearski.

Magistrat Głównego Miasta Krakowa, niniejszym Edyktem wiadomo czyni, że na żądanie P. Kłossow kiego nieprzytomnych kamienicy Krukowskich zwaney dziedziczney, kuratora i Franciszka Jerzabka, kamienicy tey Administratora taż kamienica w Stradomiu pod Nr. 18 stoiąca, w magistracie Krakowskim na dniu 9 Sierpnia r. b. o godzinie 10tey rano pod następuiącemi warunkami sposobem publiczney licytacyi sprzedaną będzie.

1. Kamienica ta z grontem i przyległościami przez przysięgłych w sztuce biegłych iest oszacowano na monetę dobrą w summie zł. pol. 5366 gr. 26 sprzedaną będzie, a zatem

2. Każdy życzący sobie kamienicę nabydź przed zaczęciem licytacyi lub w czasie zaczęcia tey 10tą część tego szacunku to iest summę zł. pol. 536 gr. 26 w dobrey monecie w zakład złożyć powinie, a

3. Nabywca tey kamienicy od dnia ukończoney licytacyi w 14 dni resztuiącą summę za iaką ta kamienica sprzedana będzie, równie w monecie dobrey do składu sądowego magistratu tuteyszego złożyć iest obowiązany, inaczey

4. Gdyby takowey resztuiącey summy do składu sądowego w 14 dni od ukończenia licytacyi nie złożył kamienica ta na koszt nabywcy ku iey sprzedaży przez powtorną licytacyą podana będzie, w reście

5. Na powtorney licytacyi przez przedaż tey kamienicy nie wzięcia takiey summy za iaką na pierwszey licytacyi sprzedaną była, pierwszy nabywca do zapłacenia takowey brakuiącey summy z swey własności iest i zostanie obowiązany, zaś

6. Wierzyciele zapisowi napominaią się, aby nie oczekuiąc osobnych przywołań pretensye swe do protokołu podali, inaczey przy podziale summy z licytacyi wypadaiącey żaden na nich wzgląd miany nie będzie.

W. Lichocki, Z. P. S. S. M. K.

Łodziński, Kon.

Seb. *Kawski.*

Z Rady Wydziału Sprawiedliwości Magistratu Krakowskiego.

Dnia 13 Lipca 1810 *roku.*

Kowalski.

Zastępca Prefekta Departamentu Krakowskiego. Niniejszem uwiadomia, że w dniu 10 Sierpnia r. b. w wydziale żywności przed Radzcą Prefekturalnym W. Woyciechem Lisowskim odbywać się będzie licytacya na zakupienie 1482 korcy owsa do magazynu Krakowskiego na rzecz i rachunek Departamentu Radomskiego, za nayniższą cenę daiący otrzyma prawo dostawienia, każdy zaś chęć sprzedania maiący w 10tey części wartości owsa dostawić się winnego czyli w zakład 2223 zł. pol. opatrzyć się winien.

Wodzicki, Z. P.

Wroński, S. G.

Tekla Machaiowa, włościanka, z wsi Presławie żąda mieć wiadomość o życiu lub śmierci małżonka Jana Machaia w roku 1799 w dniu 2 Lipca do regimentu piechoty Xięcia Wirtemberga Nro 38 Austryackiey dostawionego, gdyż ten podług doniesienia tegoż regimentu w dniu 5 Maia 1810 w rozprawie pod Meskirchen, w niewolą woysk Francuzkich dostał się. — Gdyby więc ktokolwiek o życiu iego wiadomym był, wezwanym niniejszem zostaie, doniesienie swe do Urzędu Prefektury Departamentu Krakowskiego uczynić.